

Љиљана Николић

Београд, Народна библиотека Србије

УДК 025.45.02.UDC:3

ДИСЛОКАЦИЈА ОПШТИХ ПОМОЋНИХ БРОЈЕВА ЗА АСПЕКТ

– ОБЛАСТ ДРУШТВЕНИХ/ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА –

Период краја 20. и почетка 21. века с правом се може назвати информатичким друштвом, у коме пресовладавају нове вредности – квалитативне и квантитативне – у свим сферама саодноса људи, знања, стваралаштва и достигнућа. Ставимо ли акценат на дисеминацију информација – можемо уловити у веома интригантне области систематизације науке и њених делова.

Једна од класификационих схема садржинске стручне обраде монографских и периодичних публикација/грађе/докумената – штампаних или електронских, у стварној или виртуелној форми, је и УДК (Универзална децимална класификација), вештачки универзални језик бројева, разумљив веома широком међународном кругу корисника, који умногоме олакшава систем комуникације и размене информација, бришући језичке баријере.

Трансформацијом лисних/штампаних каталога (тзв. историјских) у електронске базе података тј. online каталоге – доступне многобројним корисницима путем Интернета – неминовност је и потреба прилагођавања класификационих схема, редиговања и синтетизовања, промена појединих делова табела за стручну индексацију по УДК систему. То представља један од разлога што UDC Consortium периодично издаје журнал Extensions and Corrections to the UDC, у

коме се објављују најновије измене и допуне УДК бројева у складу са све изразитијим развојем и достигнућима у научним областима, али водећи рачуна о систематичности распореда, својствима, особинама, материјалима, карактеристикама.

У структури овог система индексирања, осим основне поделе на главне класе (према појединим научним областима), комбинације интерпункцијских знакова у систему повезивања, постоји и део који је применљив у свим наукама, без кога би било веома отежано исказивање мање или више битних обележја, представљајући засебну целину – тзв. Помоћне таблице.

Претходне систематизације укључивале су, као засебан део, Табелу 1i Помоћни бројеви за гледиште, који су представљали проширење основног броја (.000/.009), односно творили су сложен број, често веома гломазан и прилично непрегледан. Увођењем аутоматске обраде, те самим тим и покоординираног начина претраживања, стекли су се услови да се овај део (аспект/гледиште/становиште/поглед) дислоцира и примени фасетно-аналитички метод, који све више овладава системом УДК*.

ПРЕТХОДНА СИСТЕМАТИЗАЦИЈА ГЛЕДИШТА/СТАНОВИШТА/АСПЕКТА

Појам аспект(а)т потиче од лат. речи *aspectus* са значењем изглед, појава, вид; гледиште, страна нечега... ** Коришћен је да означи становиште (нпр. аутора), као и другачије поимање субјекта/предмета од онога коме би по логици ствари припадао приликом процеса класификације тзв. Главни УДК број, односно индекс. Творио се усложњавањем (проширивањем) основног броја (0/9), коме се додавала тачка и затим помоћни број за аспект (.000/.009).

Од 1997. године, под претпоставком све масовније аутоматизације, све шире употребе online база података, потпуно се укидају помоћни бројеви за аспект, уводи се фасетна класификација, којом се два или више индекса одвајају двотачком (:), постају „равноправнији“ и, што је много битније, повећава се могућност претраживости, јер су и бројеви иза двотачке самостално претраживи.

Према Табели 1i Општи помоћни бројеви за гледиште, користио се знак .00...(„тачка нула нула“) и употребљавали су се за означавање најопштијих тачака посматрања, из чијег се угла одређена наука, њен део или предмет/субјект могао анализирати: теорије, појмовног одређења, активности, процеса, особине,

---

* У раду ће бити нешто детаљније разрађен део .000/.000.9, јер би за друге области дислоцирања било потребно много више простора.

** Милан Вујаковић. Лексикон страних речи и израза. Београд : Просвета, 2003.

функције – додавали су се свим главним УДК бројевима, али се нису могли користити самостално. Но, и тада је постојала могућност комбиновања два или више главних бројева помоћу двотачке, која се често користила за врло детаљно означавање, док су упутства о коришћењу УДК бројева препоручивала употребу аспекта за нешто уопштенија одређења, односно класификовања.

КОМПАРАЦИЈА УКИНУТОГ И ДИСЛОЦИРАНОГ

Упоредном табелом која следи учиниће се покушај упућивања на неке основне параметре дислоцираности, односно у првој (левој) колони ће бити изложени укинута бројеви, а у другој (десној) место или места на којима је препоручено да се изврши класификација, са већим нагласком на област друштвених и хуманистичких наука.

x.000.0/.9	ОПШТИ ПРИСТУП. ГЛЕДИШТЕ АУТОРА 000.0/.9≡0/9 (главни бројеви)	
x.000	АУТОРОВА ТАЧКА ГЛЕДИШТА Примери примене	Користи се комбинација са двотачком (Colon combination) → 008:275.4
x008.000.284.2	Култура, цивилизација са калвинистичког становишта	→ 327.362:355
x327.36.000.355	Пацифистички покрети са војног, одбрамбеног становишта	→ 327.39(6):329.14
x327.39(6).000.329.14	Панафриканизам са становишта социјалиста	→ 342.4:329.61
x342.4.000.329.61	Устав у односу на илегалне партије и покрете	→ 343:141.45
x343.000.141.45	Кривично право са атеистичког становишта	→ 575.8:28
x575.8.000.297	Еволуција са исламског становишта	→ 613.888:272
x613.888.000.282	Контрацепција са римо- католичког аспекта	→ 331.103.3:331.105.44
x65.015.000.331.105.44	Студије и анализе рада са аспекта синдиката	→ 821.133.1-2:141.32
x840-2.000.141.32	Француска драма са егзистенцијалистичког становишта	→ 14
x.000.1	ФИЛОЗОФСКИ АСПЕКТ	→ 159.9
x.000.159.9	ПСИХОЛОШКИ АСПЕКТ	→ 165
x.000.165	АСПЕКТ ТЕОРИЈЕ САЗНАЊА, ЕПИСТЕМОЛОГИЈЕ	

x.000.17	МОРАЛНИ, ЕТИЧКИ АСПЕКТ	→ 17
x.000.2	РЕЛИГИЈСКИ АСПЕКТ	→ 2
x.000.28	ХРИШЋАНСКИ АСПЕКТ	→ 27
x.000.29	НЕХРИШЋАНСКИ АСПЕКТ	→ 27-727
x.000.32	ПОЛИТИЧКИ АСПЕКТ	→ 32
x.000.34	ПРАВНИ (ЗАКОНСКИ) АСПЕКТ	→ 34
x.000.659	ПУБЛИЦИТЕТ, РЕКЛАМНИ АСПЕКТ	→ 659.1
x.000.7.071	УМЕТНИЧКИ АСПЕКТ	→ 7.01
x.000.93	ИСТОРИЈСКИ АСПЕКТ	→ За историјску презентацију теме (091) у Табели 1d За повезаност са историографијом ....93 Везано за општу историју 94
x.001	ПРИПРЕМНИ АСПЕКТ.	→ 001.894;
	ТЕОРИЈСКИ АСПЕКТ	→ -027.21; 001.893
x.001.1	ОПШТА ИДЕЈА, ПОЈАМ	→ 001.1
x.001.2	СТУДИЈЕ ПРИМЕНЕ. СТУДИЈЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ (ОСТВАРЕЊА), ПОТРЕБЕ. ПРЕДУСЛОВИ	→ [форма] (078.7); [субјект/предмет] 005.54
x.001.3	ОПИСИ. ИДЕНТИФИКОВАЊЕ. КЛАСИФИКОВАЊЕ. ПОРЕЂЕЊЕ	→ 001.82; 003.623; 006.72
x.001.4	ТЕСТИРАЊЕ. ЕКСПЕРИМЕНТИ	→ [форма] (047.31); [субјект/предмет] 001.891.5; 005.935.33; 620.1
x.001.5	НАУЧНО И ТЕХНИЧКО ИСТРАЖИВАЊЕ	→ [форма] (047.31); [субјект/предмет] 001.891
x.001.6	РАЗВОЈНИ РАД.	→ 001.892
	РЕАЛИЗАЦИЈА, ПРИМЕНА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА	→ 001.126
x.001.7	ПРОГРЕС (НАПРЕДАК).	→ 005.591.1; 005.591.4
	РЕФОРМЕ. ПОБОЉШАЊЕ	
x.001.8	ДИСЕМИНАЦИЈА (ШИРЕЊЕ) ИДЕЈА	→ 001.9; 005.57
x.002	ПРАКТИЧНИ АСПЕКТ .	→ -027.22;
	РЕАЛИЗАЦИЈА. ИЗВЕДБА. ПРОИЗВОДЊА	→ 005.54; 005.935
x.003	ЕКОНОМСКИ И ФИНАНСИЈСКИ АСПЕКТ	→ 33
x.004	АСПЕКТ ПРИМЕНЕ, УПОТРЕБЕ, КОРИШЋЕЊА	→ -027
x.005	ОПРЕМА, ГЛЕДИШТЕ МОНТИРАЊА, ИНСТАЛАЦИЈЕ	→ [форма] (083.131); [субјект/предмет] 005.933; 62-1/-9

x.006	ПРОСТОР, ПОЛОЖАЈ СА АСПЕКТА СМЕШТАЈА	→ 005.936.2; 624.05; 69.05; 711.6; 72.012.1; 725.172
x.007	ГЛЕДИШТЕ ОСОБЉА	→ -057.1/5 (Табела 1k); 3.08
x.008	ГЛЕДИШТЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ	→ -027.5; 005
x.009	ГЛЕДИШТЕ ОДНОСА	→ -021.2; 005.42; 316.455; 316.47

ПРИМЕРИ

У савременим системима класификација, општих или специјалних, структурни принципи се рефлектују идејом категоричке анализе, која се потом развија у потпунију теорију фасетне класификације. Одређење било ког предмета (садржаја) свих самосталних израза који се анализирају (обрађују), организују се у функционалне категорије са унапред предвиђеним редоследом навођења између фасета и правила удруживања – концептуално и систематично.

Навођењем неколико карактеристичних примера биће учињен покушај компарације укинутог система општих помоћних бројева за аспект [означено знаком x испред УДК броја] и новоуведеног (дислоцираног) система фасета [истакнутим УДК бројевима].

Пример бр. 1

001:3

x001.000.3

FORTUN, Mike

Muddling Through : pursuing science and truths in the 21st century / Mike Fortun, Herbert J. Bernstein. - Washington : Counterpoint, 1998. - XIX, 331 str. ; 24 cm

ISBN 1-887178-48-1

1. Bernstein, Herbert J.

а) Наука - Друштвени аспект

COBISS.SR-ID 79369484

241 str. ; 24 cm. - (The Amherst Series in Law, Jurisprudence, and Social Thought)
Beleške uz tekst.

ISBN 0-472-10862-X

1. Sarat, Austin

а) Култура - Правни аспект - Зборници

COBISS.SR-ID 73435660

Пример бр. 2

008:34(082)

x008.000.34(082)

LAW in the Domains of Culture / edited by Austin Sarat ... [et al.]. - Ann Arbor : The University of Michigan Press, 1998. -

Пример бр. 3

02:159.9(035)

x02.000.159.9(035)

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ климат в коллек- тиве библиотеки : практическое пособие / [составители Е. В. Губина ... и др.]. - Москва : Российская государственная библиотека, 1998. - 152 стр. ; 22 cm
Библиографија: стр. 148-150.

ISBN 5-7510-0093-5

а) Библиотекари - Психолошки аспект -
Приручници б) Библиотекари - Међуљуд-
ска комуникација -Психолошки аспект -
Приручници

COBISS.SR-ID 76685324

Пример бр. 4
028.5:316
x028.5.000.316

ANKUDOWICZ, Janusz
Ksi,żka w kulturze uprzemysławianego
osrodka lokalnego / Janusz Ankudowicz. -
Warszawa : Biblioteka narodowa, 1977. -
258 str. ; 21 cm. - (Z badan nad
czytelnictwem ; wr. 15)

а) Читање књига - Социолошки аспект

COBISS.SR-ID 15378444

Пример бр.5
061.2:34(035)
x061.2.000.34(035)

ВАСИЛЕВСКА, Живка

Pravni vodič za nevladine organizacije /
Živka Vasilevska. - Beograd : Centar za
razvoj neprofitnog sektora, 2001 (Beograd :
Grafomark). - 26 str. ; 21 cm

Тираж 500. - Napomene uz tekst.

ISBN 86-7338-006-5

а) Невладине организације - Приручници

COBISS.SR-ID 89616396

Пример бр. 6
141.144:2
x141.144.000.2

ЗИЗИУЛАС, Јован Д.

О људској способности и неспособности :
богословско истраживање личности /Јован
Д. Зизиулас ; превод и предговор Богдан
М. Лубардић. - Београд : Хиландарски

фонд, Богословски факултет СПЦ, 1998
(Београд : Нови дани). - 123 стр. ; 21 cm

Превод дела: Human Capacity and Incapa-
city. - Тираж 1000. - Теологија Цркве и
личности Ј. Д. Зизиуласа : уводни осврт на
неке основне аспекте и идеје: стр. 5-32. -
Белешке уз текст. - Библиографија
објављених и необјављених радова
Митрополита Пергамског проф. др Јована
Д. Зизиуласа: стр. 104-123.

а) Персонализам - Теолошки аспект

COBISS.SR-ID 61206540

Пример бр. 7
159.922:165
x159.922.000.165

ПАНГАРИЋ, Златко

Увод у психоисторију / Пангарић Златко.
- Београд : Народна књига - Алфа, 2001
(Београд : Графопштампа). - 96 стр. : граф.
прикази ; 21 cm . - (Библиотека Праг /
[Народна књига - Алфа, Београд])

Тираж 500. - Библиографија: стр. 94-95.

а) Свест б) Живот (филозофија) ц) Психо-
лингвистика д) Филозофија науке

COBISS.SR-ID 91530764

Пример бр. 8
159.922.7:39
x159.922.7.000.39

ТРЕБЈЕШАНИН, Жарко

Представа о детету у српској култури /
Жарко Требјешанин. - [2. допуњено изд.].
- Београд : Југословенски центар за права
детета, 2000 (Београд : Радунић). - 352
стр. ; 24 cm

Тираж 800. - Стр. 5-7: Предговор /
Светлана Велмар-Јанковић. - Белешка о
писпу: стр. 347-348. - Библиографија: стр.
318-334 и уз текст. – Резюме ; Summary.

ISBN 86-83109-10-0

COBISS.SR-ID 83757580

Пример бр. 9

176:32

x176.000.32

КАНДИДО-Јакшић, Маја

Polnost i politika / Maја Kandido-Jakšić. - Beograd : Beogradski krug, 2001 (Beograd : Čigoja štampa). - 181 str. ; 20 cm. - (Biblioteka Krug)

Tiraž 500. - Curriculum vitae: str. 177-181. - Na kor. autorova slika i beleška o njemu. - Bibliografija: str.165-175.

ISBN 86-82299-42-9

а) Међуполни односи б) Сексуални живот-
Политички аспект ц) Феминизам

COBISS.SR-ID 94518028

Пример бр. 10

2:316

x2.000.316

МИЛОШЕВИЋ, Зоран

Религија новог светског поретка / Зоран Милошевић ; поговор Епископ Будимски Данило Крстић. - Шабац : [б. и.], 1995 ([б. м. : б. и.]). - 104 стр. ; 20 cm
Православни хришћански свет пред изазовима новог светског поретка: стр. 95-104. - Селективна библиографија: стр. 91-94.

а) Религија - Социолошки аспект

COBISS.SR-ID 52368396

Пример бр. 11

304:1

x304.000.1

ПОПЕР, Карл Рајмунд

U traganju za boljim svetom : predavanja i članci nastali tokom trideset godina / Karl R. Popper ; prevod sa nemačkog Dragan D. Lakićević. - [1. izd.]. - Beograd : Paideia, 1999 (Beograd : KolorGraf). -

228 str. ; 21 cm. - (Biblioteka Eseji / [Paideia])

Prevedeno prema: Auf der Suche nach einer besseren Welt / Karl R. Popper. - Tiraž 2.000. - Na kor. autorova slika i beleška o njemu.

ISBN 86-82499-88-6

а) Сазнање б) Култура ц) Филозофија

COBISS.SR-ID 75572492

Пример бр. 12

323.153:008

x323.153.000.008

ГЕРЦ, Клифорд

Tumačenje kultura. 2 / Kliford Gerc ; prevela s engleskog Slobodanka Glišić. - Zemun : Biblioteka XX vek ; Beograd : Čigoja štampa, 1998 (Beograd : Čigoja štampa). - 307 str. ; 17 cm. - (Biblioteka XX vek ; 100/2)

Prevod dela: The Interpretation of Cultures / Clifford Geertz. - Tiraž 1.000. - Napomene uz tekst. - Registar.

ISBN 86-81493-57-4

а) Национални идентитет -Културни аспект

COBISS.SR-ID 68257292

Пример бр. 13

327:17

x327.000.17

GRAHAM, Gordon

Ethics and International Relations / Gordon Graham. - Oxford : Blackwell Publishers, 1997. - VII, 183 str. ; 23 cm

Bibliografija: str. 176 - 178.

ISBN 0-631-19683-8

а) Међународни односи - Етички аспект

COBISS.SR-ID 57248268

Пример бр. 14
329.18:159.9
x329.18.000.159.9

а) Туризам - Правни аспект
COBISS.SR-ID 81635084

РАЈХ, Вилхелм
Masovna psihologija fašizma / Wilhelm Reich ; preveli Nadežda i Žarko Puhovski. - Beograd : [Mladost], 1973 (Beograd : Srboštampa). - XIX, 228 str. ; 17 cm. - (Mala edicija ideja)

Prevod dela: Massenpsychologie des Faschismus. - Str. V-XIX: Revolucija seksualnosti ili „seksualna revolucija“ / Žarko Puhovski.

а) Фашизам - Психолошки аспект
COBISS.SR-ID 80528908

Пример бр. 15
330.342:32(082)
x330.342.000.32(082)

EKONOMIJA i demokratija / [autori Srboljub Antić ... et al.]. - Beograd : Institut društvenih nauka, Centar za ekonomska istraživanja, 1997 (Beograd : Institut društvenih nauka). - 243 str. : tabele ; 24 cm

Podatak o autoru preuzet sa prelim. str. - Tiraž 500. - Napomene i bibliografske reference uz tekst. - Bibliografija uz većinu radova.

ISBN 86-7093-074-9

а) Економске науке - Политика - Зборници
COBISS.SR-ID 54188300

Пример бр. 16
338.48:34
x338.48.000.34

СКАКУН, Милан

Извори права у туризму / Милан Скакун. - Београд : Чигоја штампа, 2000 (Београд : Чигоја штампа). - 111 стр. ; 21 cm
Тираж 500. - Напомене уз текст. - Библиографија: стр. 111.

Пример бр. 17
341.39:316(497.1)„1990/1995“(082)
x341.39.000.316(497.1)“1990/1995”(082)

JUGOSLOVENSKO društvo krajem devedesetih : zbornik radova sa naučnog skupa održanog 29.-30. septembra 1995. godine u Beogradu / priredili Miloš Nemanjić i Slobodan Vuković. - Beograd : Sociološko društvo Srbije, 1996 (Zemun : Papirnica Dimitrijević). - 223 str. ; 24 cm

Tiraž 300. - Bibliografija uz većinu radova. - Summaries.
1. Nemanjić, Miloš

а) Грађански рат -Социолошки аспект – Југославија - 1990-1995 -Зборници

COBISS.SR-ID 50610444

Пример бр. 18
342.4:17(73)
x342.4.000.17(73)

DWORKIN, Ronald
Freedom's Law : the moral reading of the American Constitution / Ronald Dworkin. - [1st Replica Books ed.]. - Bridgewater : Replica Books, 1997. - 404 str. ; 23 cm

Bibliografija: str. 391-392.

ISBN 0-7351-0006-3

а) Уставност - Етички аспект - САД б)
Права човека - САД

COBISS.SR-ID 68850444

Пример бр. 19
343.61:159.9
x343.61.000.159.9

КРОН, Лепосава

Homicidno ponašanje: pokušaj psihološke tipologije / Leposava Kron.

U: Psihologija. - ISSN 0048-5705. -
God. 26, br. 3/4 (1993), str. 293-312.

Tabele. - Beleške. - Literatura. -
Summary ; Резюме.

а) Убиство - Психолошки аспект б)
Убице - Личност - Типологија

COBISS.SR-ID 40125452

Пример бр. 20
343.8:159.964.2
x343.8.000.159.964.2

DUNCAN, Martha Grace

Romantic Outlaws, Beloved Prisons : the
unconscious meanings of crime and punish-
ment / Martha Grace Duncan. - New York
[etc.] :
New York University Press, 1996. - XI, 272
str. ; 24 cm

Notes: str. 197-242. - Bibliografija: str.
243-262.

ISBN 0-8147-1880-9

а) Психологија криминала б) Затвореници
- Психоаналитички аспект ц) Затвори - У
литератури

COBISS.SR-ID 78496780

Пример бр. 21
355:17
x355.000.17

BEST, Geoffrey

War and Law Since 1945 / Geoffrey Best.
- Oxford : Clarendon Press, 1997. - XIV,
434 str. ; 24 cm

Bibliografija: str. 423-425.

ISBN 0-19-820699-2 (pbk)

а) Међународно ратно право б) Ратови -
20в ц) Рат - Етички аспект
COBISS.SR-ID 66020108

Пример бр.22
37.036:159.9
x37.036.000.159.9

РАДОШ, Ксенија

Kognitivno-razvojno stanovište o dečijem
ispoljavanju u umetnosti -shvatanja Hauarda
Gardnera- / Ksenija Radoš.

U: Psihologija. - ISSN 0048-5705. -
God. 26, br. 3/4 (1993), str.371-386.

Beleške. - Literatura. - Summary ;
Резюме.

а) Уметничко васпитање - Психолошки
аспект

COBISS.SR-ID 40128268

Пример бр. 23
514.01:14
x514.01.000.1

ПРИМОРАЦ, Зоран

Inherentnost geometrije u koncepciji
prostora kao samostalnog entiteta / Zoran
Primorac.

U: Theoria. - ISSN 0351-2274. - God. 37, br.
2 (1994), str. 49-58.
Beleške. - Napomena. - Zusammenfassung.

а) Геометрија - Филозофски аспект б)
Простор (филозофија)

COBISS.SR-ID 47744780

Пример бр. 24
539.173:14
x539.173.000.1

ХАСИЋ, Нихад

Neki ontološki aspekti teorijske fisije /
Nihad Hasić.

U: Zbornik predavanja i priloga /
Simpozijum o fisiji, Kragujevac, 16. i 17.
oktobra 1989. - Kragujevac :
Prirodno-matematički fakultet, 1991. -

ISBN 86-81037-03-X. - str. 65-83.

Bibliografija: str. 83.

а) Фисија

COBISS.SR-ID 6254860

Пример бр. 25
659.113.25:34(4)
x659.113.25.000.34(4)

ВИЛУС, Јелена

Pravna zaštita potrošača :
uporednopravna studija sa posebnim osvrtom
na prava potrošača u Evropskoj uniji. 1 /
Jelena Vilus. - Beograd : Institut za uporedno
pravo ; Sremska Mitrovica :
ECO-TECH, 1996 (Novi Sad : Feljton). -
XXII, 310 str. ; 24 cm

Tiraž 500. - Sadrži i dodatak: Pravila i
propisi o zaštiti potrošača. - Napomene uz
tekst. - Bibliografija: str. 196-199.- Summary:
Legal Protection of Consumers.

ISBN 86-800-5901-3

а) Потрошачи - Правна заштита - Европа

COBISS.SR-ID 53768972

Пример бр. 26
793/799:141
x793/799.000.1

SUTTON-SMITH, Brian

The Ambiguity of Play / Brian Sutton-
Smith. - Cambridge [etc.] : Harvard
University Press, 1997. - X, 276 str. ; 25 cm

Bibliografija: str. 233-271.

ISBN 0-674-01733-1

а) Игре - Психолошки аспект
COBISS.SR-ID 70065932

Пример бр. 27

82:159.9

x82.000.159.9

WILSON, Emma

Sexuality and the Reading Encounter :
identity and Desire in Proust, Duras,
Tournier, and Cixous / Emma Wilson. -
Oxford : Clarendon Press, 1996. - X, 210 str.
; 23 cm

Bibliografija: str. 199-208 i uz tekst.

ISBN 0-19-815885-8

а) Књижевност - Психолошки аспект б)
Француска књижевност - Мотиви - Секс

COBISS.SR-ID 85511180

Пример бр. 28
94(497.1):341"1987/1993"(082)
x949.71.000.341"1987/1993"(082)

The ROAD to War in Serbia : trauma and
catharsis / edited by Nebojša Popov. -
Budapest : Central European University
Press, 1996. - 711 str. ; 23 cm

Napomene uz radove. - Bibliography: str.
661-700.

ISBN 963-9116-55-6

а) Југословенско питање - Међународна
заједница - 1987-1993 - Зборници

COBISS.SR-ID 89461260

За све напред наведене примере коришћена је електронска база података COBISSNBS-
Кооперативна online библиографска база НБС, односно сви презентирани документи (у
лисном формату) индексирани су у Народној библиотеци Србије.

УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

Употреба фасетне класификације подразумева систематичност у индексацији грађе, примену прописаних правила у самом систему навођења УДК бројева, водећи рачуна о редоследу и синтетизацији, јер се у супротном може догодити да комбинација индекса не буде у довољној мери разумљива за кориснике. Следећи примери могу указати на „нечитљивост“ – недовољно поимање онога што се хтело УДК бројем постићи:

I пример:

316.34:323.11(497.15)„1463/1804“:261.8(497.15)

DŽAJA, Srećko M.

Konfessionalität und Nationalität Bosnien und der Herzegowina : Voremanzipatorische Phase 1463-1804 / Srećko M. Džaja. - München : Südost-Institut, 1984. - 303 str. ; 24 cm. - (Südosteuropäische Arbeiten ; 80)

Bibliografija: str. 235-279.

COBISS.SR-ID 37036556

II пример:

316.334.56(794-21):316.723:316.73:323.1

GODFREY, Brian J.

Neighborhoods in Transition : the making of San Francisco's ethnic and nonconformist communities / Brian J. Godfrey. - Berkeley : University of California Press, 1988. - XVII, 233 str. : ilustr. ; 25 cm. - (University of California Publications in Geography ; vol. 27)

Bibliografija: str. 219-233

COBISS.SR-ID 14473228

Када се адекватно примене правила класификационе схеме и код веома сложених индекса – фасете откривају јасну садржину публикације, што веома илустративно приказује следећи пример:

316.344.3-057.875:[378.6:61 (497.13)]”1917/1967”

БЕЛИЦА, Бисерка

Analiza studenata upisanih u prvi semestar Medicinskog fakulteta u Zagrebu od god. 1917. do god. 1967. sa posebnim osvrtom na socijalnu strukturu i spol / B. [Biserka]

Belicza. - Zagreb : Medicinski fakultet,
1972 (Zagreb : Izdavački zavod
Jugoslavenske akademije znanosti i
umjetnosti). - Str. 5-30 ; 24 cm

P.o.: Radovi Medicinskog fakulteta u
Zagrebu ; vol. 20, fasc. 1, 1972.

а) Студенти медицине - Друштвени положај -
Загреб - 1917-1967

COBISS.SR-ID 102888460

Треба свакако нагласити још једну интересантну сличност у вези са општим помоћним бројевима за аспект: потребно их је разликовати од тзв. Специјалних помоћних бројева, који и даље егзистирају у готово свим главним групама, али се могу примењивати само у за њих унапред одређеним областима. Њихова је специфичност што нису применљиви у другим УДК групама, већ само у назначеним. У две табеле које следе биће изложени примери примене наведених бројева у области социологије (Табела А), и политичких партија/покрета (Табела Б), обзиром да се означавају, односно одвајају тачком и нулом и бележе иза главног броја (.0..), могла би настати евентуална забуна око њихове примене (због могуће сличности са укинутим бројевима за гледиште).

ТАБЕЛА А

316.012	Макросоциологија
.013	Мезосоциологија
.014	Микросоциологија
.022	Вехина. Мањине
.022.2	Вехина
.022.4	Мањине
.023	Групе према величини
.023.2	Дијаде. Тријаде
.023.4	Мале
.023.5	Средње
.023.6	Велике
.032	Примарне
.034	Секундарне

ТАБЕЛА Б

329.05	Позиције партија и покрета
.051	Владајуће партије. Партије на власти
.052	Опозиционе партије
.053	Фракционашке партије
.054	Сателитске партије
.055	Тенденције унутар партија. Крила
.055.1	Екстремно десне
.055.2	Десне (десничарске)
.055.3	Центар. Централисти
.055.4	Леве (левичарске)
.055.5	Екстремно леве
.058	Ставови партија према појединим проблемима
.058.1	Позитивни
.058.2	Негативни
.058.3	Индиферентни

Извори:

1. Mellwaine, I.C. The Universal Decimal Classification. A guide to its use. The Hague : UDC Consortium, 2000.
2. Universal Decimal Classification. International Medium Edition. London : British Standards Institution, 1995.
3. Extensions and Corrections to the UDC. Nr. 16 - 24 . The Hague : UDC Consortium, 1994-2002.
4. Слободанка Тодоровић. Стручна класификација по систему УДК, у лисном и електронском каталогу. 2. измењено и допуњено изд. Београд : Народна библиотека Србије, 2001.

5. Univerzalna decimalna klasifikacija. FID br. 695. Deo 1, Sistematske tablice. 1. srpskohrvatsko srednje izd. Beograd : YUBIN, 1991.
6. Univerzalna decimalna klasifikacija: izmene i dopune. 1. izd. Beograd : YUBIN, 2003.

Резиме

Применом фасетно аналитичке методе у систему класификације учињена је ревизија, систематизован је распоред индексирања и постигнута могућност међусобног комбиновања више главних бројева - двотачком, односно коришћењем помоћних бројева за облик/презентирање грађе [Табела 1d (0...)], помоћних бројева за опште карактеристике [Табела 1k -0...: -02 Општи помоћни бројеви за особине; -03 Општи помоћни бројеви за материјале и -05 Општи помоћни бројеви за лица и личне карактеристике]. Дислоцирана схема има за циљ увођење нових појмова, теорија, догађања, открића, индивидуа и њихово прилагођавање систему најподобнијем за представљање корисницима.

Љиљана Николић

Дислокација општих вспомогателних чисел за аспект – област общественных/гуманитарних наук

Резюме

Применением фасетного аналитического метода в системе классификации проведена ревизия, уточнен порядок индексации и достигнута возможность взаимного комбинирования несколько главных чисел – употреблением двоеточия т. е. употреблением вспомогательных чисел за вид/представление материала [Таблица 1d (0...)], вспомогательных чисел для общих характеристик [Таблица 1k-0...: -02 Общие вспомогательные числа для характеристик; -03 Общие вспомогательные числа для материалов и -05 Общие вспомогательные числа для лиц и личных характеристик]. Целью настоящей схемы является введение новых понятий, теорий, событий, открытий, личностей и их приспособление системе наиболее удобной для представления пользователям.

Ljiljana Nikolić

Dislocation of Common Auxiliary Numbers of Aspect – field of social/humanistic sciences

Summary

The revision has been made with the application of the facet analytical method in the system of classification. The order of indexing has been classified and a possibility of mutual combination of several main numbers is reached with the colon, meaning the usage of auxiliary numbers of form/presentation of the material [Table 1d (0...)], auxiliary numbers of common characteristics [Table 1k -0 ...; -02 common auxiliary of properties; -03 common auxiliary of materials and -05 common auxiliary of persons and personal characteristics]. The dislocated scheme has the purpose to introduce the new notions, theories, events, discoveries, individuals and their adjustment to the system most suitable to users.

2. Јован Јовановић Змај: скица за илустрацију песме Бербанка, 1883.